

Николай Райнов

Русалката от Синия извор
Немска приказка

Навръх една планина се издигал преди много години висок замък. Господарят граф, който живеел в него, бил страшен, зъл и жаден за богатства. Ако някой от съседните владетели каже лоша дума за него, той го издебвал със своите войници, убивал го, ограбвал замъка му и си присвоявал земите му. Мине ли някой богат пътник през владенията му, той бивал или убиван, или ограбван.

В замяна на това пък жената на графа била много хубава, добра, милостива и кротка. Мъж ѝ, колкото и да бил жесток към другите, обичал жена си, давал ѝ пълна свобода и никога не ѝ казвал лоша дума.

Графинята вършела толкова добрини, колкото злини вършел мъж ѝ. Тя ходела от хижа на хижа да утешава селяните и да им помага с дрехи, храна и пари. Понеже графът бил скъперник, тя живеела скромно, за да спести за бедните, а понякога продавала и накитите си, за да им помага.

Господарката била млада, но нямала дете. Мъжът ѝ рядко се приближал в замъка и тя скърбяла самотна, изоставена. Едничка утеха ѝ било да помага на нещастните. От време на време отивала в една пещера, наречена Синия извор, в подножието на планината, слушала как клокочи поточето, дето извираше оттам, и си казвала:

„Защо бог е отредил да живея сама-самичка на света? Да ми беше дал поне рожба – да ми бъде утеха и радост!“

И за да забрави скръбта си, отново тръгвала да помага на бедните и болните.

Един ден графът заминал на война. Понеже не знаел дали ще се върне, той оставил на жена си целия си имот, па ѝ подарил и една много скъпа огърлица. Тогава за поданиците на графа настъпили добри дни. Всички били облечени и нахранени. Всички се залавяли весело за работа и се молели в душата си – графът да се не върне от война или поне да се забави колкото се може повече.

Минали дни, седмици, месеци. Господарят все още не се връщал. Зазимило се. Сетне се запролетило. Стражът, който бдял от върха на кулата, все още не изсвирвал с тръбата, за да даде знак, че владетелят си иде.

Една вечер Хилда – тъй се казвала графинята – останала до късно в пещерата на Синия извор. Цветята разливали наоколо приятна миризма, поточето ромонело, птичките се приближали да спят по клоните на дървесата.

Графинята седяла и гледала как блести водата, извираща из пукнатините на канарата. Изведнъж пред входа на пещерата се явило бяло видение. Хилда се уплашила и скочила. Пред нея стояла стройна мома в

дреха от тънка бяла коприна, осеяна с дребни елмази, които светели под светлината на месеца.

– Не бой се, Хилда – рекла тя с кротък и сладък глас. – Аз съм русалката на Синия извор, която пази вашия замък. Аз знам твоята скръб и мога да те утеша. Сърцето ти е чисто, затова ще ти открия бъдещето. Мъжът ти ще си дойде утре сутринта. Твоето най-силно желание ще се изпълни: ще имаш дъщеря – и умна, и добра, и хубава.

Графинята много се зарадвала, като чула тия думи. Страхът ѝ преминал и тя се осмелила да запита русалката:

– Ами каква ще бъде съдбата на моето дете?

Лицето на момата взело скръбен вид. Тя помълчала малко, па рекла:

– Добро я чака. Но преди да стане щастлива, ще има много да страда.

– Ами аз ще ли мога дълго да ѝ се радвам? – попитала Хилда. Русалката не рекла нищо.

– Ще доживея ли да отгледам рождата си и да я видя голяма мома? – повторила графинята.

Тогава русалката казала:

– Като питаш толкова настойчиво, ще ти кажа. Каквото и да стане, аз ще бдя над дъщеря ти и ще се грижа за нея. В деня на кръщенката ще ѝ подаря нещо, което тя трябва да пази добре, защото ще ѝ послужи много, когато настъпят изпитните. Ако ти умреш, преди тя да е порасла, аз ще ѝ бъда наместо майка.

След тия думи русалката изчезнала.

Графинята разбрала, че не ще доживее да види дъщеря си пораснала, и това я наскърбило, но тя се утешила с надеждата, че поне ще има дете.

На другата заран графът се върнал с богата плячка. Година след това му се родило дете, но той – като чул, че е момиче – дори не пожелал да го види.

Дошъл денят на кръщенката. В замъка се явила кръстницата-русалка, толкова хубава и тъй богато облечена, че всички се запитали коя е, но никой не можал да отговори. Тя нарекла момичето Гизела и сложила в люлката му една кутия като златна ябълка, па си отишла.

Когато Хилда се придигнала, тя скрила подаръка в ковчега, дето си пазела скъпоценностите.

Гизела станала на пет години.

През един студен есенен ден подвижният мост на замъка бил

вдигнат. По каменливия път се чул тропот на копита. Графът се връщал от бой със своите войници. Но когато стражът от върха на кулата го видял, че иде, той не извирил за весел поздрав, както правел друг път. Тръбата издала бавни и скръбни звуци, като че ли оплаква някого.

– Що значи това? – попитал господарят. – Каква е тая тревога? Да ли ни зоват от замъка за помощ, или ни известяват, че някой е починал?

Като отговор на този въпрос цяло ято гарвани накацали на пътя пред конниците. Спътниците на графа навели мълчаливо глави.

Когато стигнали в замъка, войниците видели трупа на графинята, отрупан с цветя, заобиколен от два реда факли. Хилда била умряла след късо боледуване, още неуспяла да предаде на дъщеря си златната ябълка.

Графът погребал тържествено жена си и я оплакал, ала след време я забравил. Той се предал отново на грабеж. Детето расло самичко, наглеждано от една слугиня.

Веднъж, като ровела майчините си вещи, Гизела намерила ябълката и я сложила в джеба си, да си играе с нея. Като тичала по поляните около замъка и подхвърляла златната топка, тя се озовала в горичката на Синия извор.

Когато момичето седнало да си почине пред пещерата, топката се търкулнала из джеба му и паднала в поточето.

Додето Гизела се чудела как да я извади, явила се русалката, която се навела, взела ябълката и я подала на момичето, па му рекла засмяна:

– Знаеш ли, Гизела, че аз съм ти кръстница? Ела да ти кажа нещо!

И тя я завела в пещерата, сложила я на коленете си, целунала я и почнала да ѝ говори, като я галела по косите:

– Покойната ти майка беше много добра жена. От обич към нея аз ѝ обещах да се грижа за тебе. Пази добре тази ябълка: тя ще ти помогне, ако някога изпаднеш в беда. Недей казва, че си видяла русалката от Синия извор, но когато искаш, можеш да идваш тук, за да си приказваме.

След това тя извела детето, изпроводила го до вратите на крепостта и се изгубила.

Оттогава Гизела често навестявала русалката. Когато почнало да се зазимява, тя отишла за последен път в пещерата на Синия извор.

Русалката ѝ казала:

– Ще настанат студове, мое дете, и ние с тебе не ще можем да се виждаме. Па има и друго нещо. Царят на ветровете оная нощ бе събрал своите духове на съвет хей там, над моята пещера. Те решиха да ме пропъдят оттук и да ми отнемат пещерата с извора. Напусна ли тия места,

изворът ще пресъхне и замъкът на татко ти ще бъде разрушен. Но каквото и да стане, ти недей се отчайва. Пази добре ябълката: с нейна помощ ще можеш да получиш ония три неща, които пожелаеш. Ако някой ден престанеш да ме виждаш, недей мисли, че ме няма: аз ще бъда винаги край тебе и ще ти помагам, стига да бъдеш добра към хората.

Гизела расла от година на година все по-хубава. Тя приличала на майка си не само по хубост, а и по доброта. Но баща ѝ пък ставал все по-лош. Един ден всички околни владетели се съюзили и решили да го накажат. Те нападнали замъка. Селяните, отдавна недоволни от своя господар, се също въоръжили и тръгнали с войската.

Завързал се голям бой. Графът бил убит. Замъкът бил разграбен и подпален.

Когато видяла, че баща ѝ пада, пронизан от копие, Гизела грабнала златната ябълка, обърнала я три пъти в ръцете си, както я била научила русалката, и рекла:

– Пред мене ден, зад мене нощ. Дано изляза оттук без шум, невидима за хората.

И наистина тя успяла да мине между биещите се, без да я види някой. Понеже не знаела накъде да върви, запътила се към Синия извор – да пита русалката.

Но изворът бил пресъхнал и колкото и да чакала момата, никой се не явил. Тя разбрала, че духовете на вятъра са прокудили нейната кръстница.

Гизела тръгнала накъдето ѝ видят очите. Надвечер стигнала в непознато село, дето пренощувала в една хижа накрай селото. Селянката я нахранила. Гизела ѝ дала своите копринени дрехи и облякла селски, па продължила пътя си. Скоро я настигнал цял керван търговци и тя тръгнала с тях. Тъй стигнала в един голям град.

Накрай града се издигал величественият дворец на един рицар-кръстоносец, по име Раул. Той прекарвал там само зиме; запролети ли се, тръгвал да брани вдовиците и сираците и да наказва потисниците.

Търговците разказали на Гизела, че домакинството на двореца води една зла, креслива и завистлива баба, по име Гертруда, цяла вещица. Тя била толкова лоша, че не можела да завърти слугиня, но графът я държел, понеже била пестелива.

Гизела била толкова уморена от пътя, че не можела да върви по-натък! Тя решила да се услови слугиня в двореца: все трябвало да намери някаква работа, колкото да си печели хляба.

Тя си начернила ръцете и лицето, прибрала си златните коси под

една мръсна забрадка и си направила гърбица, като си натъпкала под дрехата на гърба парцали.

Мръкнало се било, когато Гизела потропала на вратата. На прозореца се показала старата Гертруда – грозна и сбръчкана.

– Махай се оттук! – викнала вещицата. – На просякини не даваме нищо.

И хлопнала прозореца, та го затворила.

Но момата не се отчаяла. Тя изтропала още веднъж. Тогава бабата слязла – да я изпъди. Но щом се показала на прага, момата ѝ рекла:

– Аз не прося, а диря работа. Всичко мога да върша: и мия, и пера, и глася, и шия, и плета, и преда, и готвя. Па ако стане нужда, зная полска работа: да сея, да копая, да плевя, да садя. За всичко ме бива.

– Добре – рекла бабата, – влез тогава. Аз съм останала случайно без слугиня. Ако можеш да работиш, ще те задържа.

Макар че Гизела не била свикнала да върши тежка работа, тя се заела прилежно да слугува и работела толкова добре, че Гертруда не намисляла защо да ѝ се кара.

Когато паднал първият сняг, рицарят се прибрал. Той се зачудил, като видял, че дворецът свети от чистота. Подът бил лъснат, стените без паяжини, съдовете измити и изтрити, всичко наредено с вкус. Раул похвалил Гертруда, а тя дори му не казала, че новата слугиня върши това.

Един ден Гизела, като черпела вода от извора, видяла графа, че се връща от лов. Той ѝ се видял хубав, благороден и добър.

Тя го погледнала, па си казала:

„Ако тоя рицар ме срещнеш в бащината ми къща, той би ме поздравил и би приказвал с мене. А сега, макар че съм хубава, млада и от благородно коляно, той не ме и поглежда, понеже знае, че съм слугиня. Такива са хората: те гледат външността.“

Графът имал обичай да урежда през зимата в двореца празненства, на които канел боляри, благородници и рицари с жените, дъщерите и синовете си, да вечерят и танцуват.

Гизела ги гледала през прозорчето на своята таванска стая как влизат в двореца, цял осветен. Сърцето ѝ се свило от скръб, като слушала музиката и като си помисляла, че и тя би могла да се весели с тия жени и моми, ако не я бе сполетяло голямото нещастие – да остане без майка и баща.

Една вечер тя си свършила работата и се прибрала в стаята си. Поканените почнали да идват. Изведнъж на момата дошло на ум за вълшебната ябълка, с чиято помощ можело да се изпълнят три нейни

желания.

„Хайде да опитам“ – рекла си тя.

Измила се хубаво, вчесала си буйната златна коса, па взела кутията и казала:

– Искам да имам такива хубави дрехи, каквито няма да има тая вечер ни една от поканените жени.

Едва изрекла това, кутията се отворила от само себе си – и от нея се подал къс румена коприна, който почнал да се развива с приятен шум; – показала се сребърна везба, сетне тънко изплетени дантели. От кутията паднали след това чорапи, обувки и разни накити – гривни, пръстени, огърлици. По-хубаво облекло момата не можела да си представи.

Гизела смъкнала селските си дрехи, махнала гърбицата и облякла копринената рокля. Като се натъкмила, изрекла ония думи, които знаела от русалката:

– Пред мене ден, зад мене нощ. Дано мина без шум, невидима за хората.

И тя отишла в разкошния осветен чертог, без да я забележи някой. Когато се явила между мъжете и жените, всички ѝ направили път и ѝ се поклонили. Почнали да си шепнат, да се питат коя е тази хубавица, толкова богато облечена и накитена.

Раул, най-благороден и най-хубав от младите боляри, поканил непознатата да танцува с него, но не се осмелил да я запита за името ѝ. След час-два тя изчезнала, без да я забележи някой.

На другата вечер Гизела се явила пак, облечена с други дрехи – небесносиня рокля и наметало от златиста коприна. Графът, и тая вечер танцувал с нея. Като забелязал по едно време, че е уморена, той я отвел настрана, предложил ѝ да изпие с него една чаша вино и я заприказвал. От разговора Раул узнал, че непознатата е толкова умна, колкото и хубава.

Той бил тъй обаян от нея, че коленичил на едното си коляно и ѝ предложил да му стане жена.

Но тя се засмяла и му казала:

– Ти не си благоразумен, рицарю. Знаеш ли ме коя съм? Би ли се оженил за мене, ако узнаеш от какъв род съм?

– Разбира се – рекъл Раул. – Рицарска дума се не връща назад. Която и да си ти, аз ти се кълна във върност.

И той снел от пръста си скъпия пръстен с голям елмаз и го сложил на нейния пръст.

– Нека тоя пръстен – казал ѝ той, – най-скъпото, което имам, ти

напомня за моята клетва.

След това я поканил да дойде и на другата вечер, когато щяло да бъде последното празненство.

– Тогава – рекъл рицарят – аз ще поискам ръката ти пред всички и ще ти предложа своето име и своя имот.

Гизела се усмихнала, но нито обещала да дойде, нито отхвърлила поканата. Малко след това тя изчезнала тъй неочаквано, както била и дошла.

На другия ден графът заповядал на Гертруда да приготви колкото се може по-добра вечеря, защото бил поканил много външни гости. Бабата се заела да скубе пилета, гъски и пуйки и току подмушвала слугинята да направи ту това, ту онова.

Гизела се съсипала от работа. Свечерило се. Тя трябвало да пече птиците на шиш, да готви супа, да прави сладкиши, да нарежда гозбите на сребърни блюда. За почивка не можела и да помисли.

Вечерята почнала.

Графът все поглеждал към вратата дали пак ще се яви тайнствената гостенка. Но тя не идвала. До полунощ я чакал той, без да хапне и без да пийне.

Когато ударил дванадесет часът, Раул оставил гостите и се прибрал в спалнята си. Всички се учудили на постъпката му. Никой не можел да разбере защо ги напуска домакинът, който бил винаги любезен с всички.

На другата заран Гертруда отишла рано-рано да събуди Гизела.

– Слушай, чумо – рекла ѝ бабата. – Да не би да си направила някаква магия на господаря, та е болен от снощи?

– Каква магия ще му направя? – казала Гизела. – Аз не разбирам от магии.

Минала цяла седмица. Графът все лежел. Не искал да хапне. Пъдел Гертруда, когато влезела в стаята му.

Една заран, когато слизала от таванската стая, Гизела срещнала бабата. Тя ѝ рекла:

– Момиче, търси си друго място. Господарят няма да го бъде. Много зле е. До довечера може да умре.

Тогава момата рекла:

– Тая нощ сънувах един сън. Бях на село. Майка ми вареше чорба от девет вида треви. Като я запитах защо ѝ е, тя ми каза, че който хапне от тая чорба, от каквато болест и да боледува, ще оздравее.

– Чуден сън! – казала бабата. – Понеже господарят е на умирање, можем да опитаме тая чорба: дано пък го изцери! Хайде, стегни се, та я

сготви!

След един час бабата занесла на графа паница чорба, която издавала вкусна миризма: и да не е човек гладен, би му се прияло. Раул казал на бабата да остави чорбата и да си върви.

Когато бабата излязла, той разбъркал чорбата, за да поизстине, и видял на дъното своя пръстен с елмаза, що бил дал на непознатата. Изведнъж силите му се върнали, той се усетил, току-речи, съвсем здрав.

Станал, извикал бабата и я запитал кой е сготвил тая лековита чорба, от която му минало веднага. За пръстена, разбира се, не казал и дума.

– Слугинята я сготви – рекла бабата.

– Скоро я повикай да дойде!

– Но как ще дойде, господарю? Тя е мръсна, гърбава, черна... Не е за тук. Бива я само да мете и да чисти.

– Нищо! – викнал графът. – Нека дойде веднага! Гизела се явила, както си била облечена.

– Ти ли сготви тая чорба? – запитал графът.

– Аз, господарю.

– А къде намери тоя пръстен?

– Благородни рицарю – рекла кротко Гизела, – не си ли спомняш, че ми го сложи на пръста, след като танцува с мене и поиска ръката ми? Аз ти казах тогава: „Ти не си благоразумен, рицарю. Знаеш ли ме коя съм? Би ли се оженил за мене, ако узнаеше от какъв род съм?“

Като чул тия думи, графът останал поразен. Той не знаел що да прави.

От една страна, никак не му се вярвало това мръсно, гърбаво и почерняло момиче да е оная хубавица, за която искал да се ожени. От друга пък, гласът на слугинята бил също като гласа на непознатата, а думите ѝ звучели искрено. Па и отде ще вземе пръстена, ако не е тя?

Когато помислил малко, той решил, че тука навярно има някаква тайна.

– Добре – казал той. – Ако ти си наистина момата, с която танцувах оная вечер, иди се измий и се облечи, както се беше облякла тогава.

– Господарю – рекла смело Гизела, – ще направя, както ми заповядваш. Но ако в оная премяна, що носех тогава, сега не ти се видя толкова хубава, ще ли устоиш на клетвата си? Защото не е чудно оная вечер да си се излъгал: може да съм ти се видяла по-хубава, отколкото съм...

– Хубостта е нещо много добро и ценно. Ала верността е нещо по-високо от нея – отвърнал графът.

Гизела се затекла в стаята си, поискала от кутията трета премяна – бисерно сребриста, с елмазена корона и тежка бисерна огърлица. Като се измила и облякла, отишла при графа, който я чакал в приемния чертог. Тя се видяла на Раул тоя път още по-хубава.

Рицарят паднал на колене пред нея и наново поискал ръката ѝ. Тогава Гизела се съгласила. Тя му казала, че е също графска дъщеря, и му разправила историята на своето семейство.

На сватбата им се събрали всички благородници и рицари от околността. Угощението било богато. Моми и момци танцували. Всички се веселели. Само старата Гертруда, късана от завист и омраза срещу оная, която ѝ била до вчера слугиня, а от тоя ден трябвало да ѝ стане господарка, си хапела устните от злоба.

Година след сватбата Гизела родила син. Графът не можел да му се нарадва. Една нощ обаче графинята сънувала, че някакво черно крилато чудовище с ноктести пръсти се хвърля върху малкия Конрад, грабва го и го отнася. Майката се пробудила цяла в пот и простряла ръка да се увери, че момчето ѝ лежи в люлката. Но люлката била празна.

Гизела изпищяла. Събрали се слуги и слугини, претърсили целия замък, ала не намерили детето. Бащата и майката скърбили дълго по него. Гизела се изменила. Тя побледняла, отслабнала. За да разгони мъката ѝ, Раул почнал да я води по гости из благороднишките къщи. Но жените я посрещали студено. Те ѝ завиждали, па се и разнесъл слух, че е магьосница. С магия била обаяла графа, за да се омъжи за него; била убила детето си.

Старата Гертруда гледала да угажда колкото се може повече на господарите си, но Гизела се бояла от омразния ѝ зъл поглед.

След две години на графа се родила дъщеря. Кръстили я Дора. Майката не се отделяла от нея – да не би и с момичето да стане същото, каквото се случило с братчето му.

Веднъж Раул отишъл на лов. Гизела обядвала с дъщеря си. Когато станала от трапезата, усетила, че нозете ѝ се пресичат и главата ѝ тежи. За да се поразведри, тя излязла с Дора на разходка край реката, що тече-ла близо до двореца.

Но като походила, усетила, че главата ѝ натежава още повече.

Нозете ѝ се подкосили, та не можела вече да върви. Легнала под една върба и прегърнала дъщеря си.

Когато графинята се събудила, слънцето вече залязвало. Духал хладен вятър. Гизела отворила очи и надала вик: детето не било до нея. Тя се затекла в замъка и повикала слугите, ала те – събрани около Гертруда

– я изгледали презрително и когато им заповядала да търсят детето, почнали да се подсмиват.

Същата вечер дошли стражи и отвели Гизела в затвора. На другия ден я изправили на съд. Осъдили я като магьосница да бъде задушена от пара.

Графинята се мъчела всякак да се оправдае, но не успяла. Само мъжът ѝ можел да я защити, но него го нямало. Всички знаели, че тя се е преоборила по някакъв чуден начин от дрипава и грозна селянка на хубава благородница. Знаели и за тайнственото изчезване на Конрад, а старата Гертруда излязла да свидетелствува, че видяла как майката хвърлила Дора в реката.

На другия ден тъмничарите и стражите повели графинята към мястото на изтезанието. Всички хубавици наизлезли по балконите да гледат своята съперница.

Гизела била отведена в една запустяла къща. В избата натрупали дърва и сложили големи котли с вода. В пода на стаята, що бил над избата, пробили дупки – да минава през тях парата.

Когато дошла осъдената, запалили дървата, Гертруда си предложила услугите безплатно да подклажда огъня и да наглежда котлите. Когато видяла господарката си, тя я изгледала със злобно тържество.

Стаята, дето влязла Гизела, била зазидана отвсякъде: нямало ни прозорец, ни дори малка дупчица. Вратата заключили, замазали с гипс междините. Малко след това Раул пристигнал в своя дворец.

В това време наченали мъките на Гизела. През дупките на пода почнала да нахлува гореща пара. На осъдената не се искало да умре. Тя зачукала на вратата, колкото ѝ сили държат, но безполезно. Дошло ѝ наум за вълшебната ябълка. Извадила я от джоба си, но си спомнила, че трите ѝ желаниа са вече изпълнени.

– Що ми трябваше – рекла си тя отчаяно – да искам дрехи? По-добре беше да бях запазила поне едно неизпълнено желание.

Все пак тя отворила кутията. От нея излязъл бял дим, който се разнесъл по стаята и почнал да поглъща горещите пари. Малко след това се явила русалката – Гизелината кръстница. Тя водела за ръце двете деца – Конрад и Дора.

Голяма била радостта на графинята.

– Благодаря ти от сърце, скъпа кръстнице – рекла тя, – че ме отърва от мъката и ми върна децата.

И тя притиснала до гърдите си момченцето и момиченцето. Русалката ѝ разказала как ги намерила. Гертруда ги била удавила в реката,

където се преселила да живее тя, след като я прогонили от Синия извор. Русалката спасила Конрад, а после и Дора и ги отвела в една горичка, дето им пеела и свирела, хранела ги с ягоди и мляко от диви кози и ги приспивала в меко легло от мъх и птичи пух.

Като разказала всичко това, русалката изчезнала. През това време огънят изгорял. Стражите, уверени, че осъдената е вече мъртва – очаквали заповед от съдиите да отворят вратата и извадят трупа.

Но в тоя миг се задал Раул със своите войници. Той слязъл от коня, пробил си път между тълпата, приближил се до вратата и викнал:

– Жива ли си, Гизела?

За голямо учудване на всички отвътре се чул глас:

– Жива съм, Раул. При мене са Конрад и Дора. Чакаме някой да ни освободи.

Щом чул това, рицарят заповядал на своите хора да счупят вратата. Той освободил жена си и децата си и ги отвел в двореца.

Старата Гертруда била изправена на съд. Тя си признала, че удавила децата и приспала майка им, като ѝ сложила в гозбата омайна билка. Съдиите я осъдили на смърт. Тя била зазидана в същата стая, дето преди това била затворена господарката ѝ. Разбира се, че русалката не дошла да ѝ помогне и тя се задушила от горещите пари.

КРАЙ

© Николай Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: unicode, 2008

Публикация:

Николай Райнов. Приказки от цял свят

Второ издание

Съставителство и редакция: Богомил Райнов

Литературна група V. Тематичен номер 2587

Редактор на издателството ЛИЛИЯ ИЛИЕВА

Художник ЛЮБЕН ЗИДАРОВ

Художник-редактор ВАСИЛ ЙОНЧЕВ

Макет и технически редактор ТОМА СТАНКУЛОВ

Коректор НАТАЛИЯ КАЦАРОВА

Дадена за набор 18. III. 1972 г. Подписана за печат 30. IX. 1972 г. Излязла от печат 20.

XII. 1974 г. Формат 58×84/18 Печатни коли 44,50. Издателски коли 36,93. Тираж

50,125. Цена 3,60 лв.

Издателство „Народна култура“ – София, 1974

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4865>]